

**MMS
STRATEGIJA
PROTIV
VRŠNJAČKOGA
NASILJA**

PSIHIČKO NASILJE JE "NEVIDLJIVO"

Vrijeđanje, izbjegavanje osobe, ogovaranje, ignoriranje, isključivanje, izoliranje, nepoštovanje i netoleranciju teško je uočiti, ali to ne znači da nasilje ne postoji.

DIJETE IZLOŽENO NASILJU PATI

Ono se osjeća nezaštićeno i nesigurno, osjeća stid, nelagodu, strah i često ne zna kome se obratiti za pomoć.

MMS STRATEGIJA PROTIV VRŠNJAČKOG NASILJA

Mreža mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu

VAŽNA JE BRZA REAKCIJA

Ako do nasilja dođe, trebamo ga što prije zaustaviti, intenzivirati rad s počiniteljima i žrtvama, bolje povezati institucije i savjetovati roditelje.

NASILJE NIJE NEIZBJEŽNO

Problem nasilja je rješiv i stoga je važno provoditi preporuke i informirati druge o rješenjima predloženima u ovoj strategiji.

OBITELJ

JE VAŽNA

Dovoljno pažnje, pozitivne vrijednosti, osjećaj zadovoljstva, konstruktivno rješavanje sukoba, razgovor i informiranost o nasilju glavni su obiteljski "alati" protiv vršnjačkog nasilja.

I U VRTIĆU SE UČI

Slikovnice, crtani filmovi i igre sa sadržajima koji potiču zajedništvo najbolji su način za sprječavanje nasilja od najranije dobi.

STOP

TIŠINI KOJA BOLI

ŠKOLA PUNO MOŽE

Promoviranje nenasilne komunikacije i konstruktivnog rješavanja sukoba kroz nastavne predmete, uključivanje roditelja i "sandučić povjerenja" trebaju svakoj školi.

ZAJEDNICA JE ODGOVORNA

MINISTARSTVO zaduženo za obrazovanje treba organizirati edukaciju o vršnjačkom nasilju i osigurati provođenje preporuka.

UDRUGE mogu pridonijeti sprječavanju vršnjačkog nasilja kroz organizaciju radionica i druženja za odrasle i djecu.

PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU treba vrtiće, škole i ustanove upozoravati i poticati na sprječavanje vršnjačkog nasilja.

Članovi MMS-a trebaju kroz prezentacije i razgovore osvještavati svoje vršnjake i poticati ih na proaktivan stav prema vršnjačkom nasilju.

MREŽA MLADIH SAVJETNIKA PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU – MMS JE GRUPA OD 20 DJECE U DOBI OD 12 DO 18 GODINA IZ CIJELE HRVATSKE KOJA POMAŽE PRAVOBRANITELJICI U ZAŠTITI I ZAGOVARANJU DJEČJIH PRAVA. ISTRAŽUJUĆI TEMU O ZAŠTITI DJECE OD NASILJA, U SKLOPU MEĐUNARODNOG PROJEKTA ENYA „NEKA MLADI GOVORE O NASILJU!“, MMS JE ZAKLJUČIO DA JE ZA DJECU OSOBITO OPASNO VRŠNJAČKO PSIHIČKO NASILJE, ISKLJUČIVANJE IZ DRUŠTVA I IZOLIRANJE, KOJE ODRASLIMA ČESTO OSTAJE NEVIDLJIVO I KOJE MNOGA DJECA NE PREPOZNAJU KAO NASILJE. ZATO JE IZRADIO VLASTITU STRATEGIJU PROTIV VRŠNJAČKOG PSIHIČKOG NASILJA, KOJU JE NAZVAO „STOP TIŠINI KOJA BOLI!“

ŠTO JE PSIHIČKO NASILJE?

Pojavni oblici psihičkog nasilja su vrijeđanje, izbjegavanje osobe, ogovaranje, ignoriranje, isključivanje, izoliranje, nepoštovanje i netolerancija u odnosu na tu osobu. U usporedbi s fizičkim nasiljem, riječ je o oblicima ponašanja koji nisu vidljivi i teško ih je uočiti na prvi pogled pa govorimo i o „nevidljivom“ nasilju.

KAKO SE OSJEĆA DIJETE IZLOŽENO PSIHIČKOM NASILJU?

Dijete/mlada osoba osjeća se postićeno i izrazito nelagodno; strah ga je prijaviti bilo kome izloženost „nevidljivom“ nasilju iz straha od osvete i straha da osobe kojima se obrati neće biti zainteresirane za rješavanje problema. Često dijete izloženo nasilju uopće ne zna kome se može obratiti za pomoć. Stručne službe u školi (kojima bi se dijete, uz nastavnike/razrednike moglo i trebalo obratiti za pomoć) često djeluju samo kao administrativne službe, a postoji i uvjerenje da se prijave slučajeva nasilja, ako ih i bude, rješavaju sporo te da razne službe koje sudjeluju u njihovom rješavanju nisu dobro povezane.

ŠTO MMS PREPORUČA KAO MOGUĆE NAČINE RJEŠAVANJA PROBLEMA?

Postoji nekoliko razina na kojima bi trebalo raditi na prevenciji vršnjačkog nasilja: obitelj, dječji vrtići i škole te šira društvena zajednica.

U OBITELJI bi dijete trebalo usvajati pozitivne vrijednosti i stjecati komunikacijske vještine nenasilnog rješavanja sukoba. Dijete bi trebalo odrastati u obiteljskoj atmosferi koja mu pruža osjećaj zadovoljstva životom te dovoljno pažnje. Neprihvatljivost nasilnog ponašanja te konstruktivno rješavanje sukoba trebale bi biti teme o kojima roditelji razgovaraju s djecom u obitelji. Kako bi se roditelji uspješnije nosili sa zahtjevima roditeljske uloge u ovom području bilo bi dobro da budu informirani o rasprostranjenosti, znakovima i posljedicama izloženosti djeteta vršnjačkome nasilju. Tu informaciju trebali bi dobiti na roditeljskim sastancima u školi od strane dobro educiranih nastavnika i stručnih suradnika.

U DJEČJEM VRTIĆU trebali bi dominirati sadržaji koji potiču na zajedništvo i sprečavanje nasilja – kroz slikovnice, crtane filmove za djecu i kroz igru.

U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI sadržaji vezani za nenasilnu komunikaciju i konstruktivno rješavanje sukoba trebali bi biti promovirani u okviru različitih nastavnih predmeta (hrvatski jezik, biologija, građanski odgoj), a o problemu nasilja i načinima njegova rješavanja trebalo bi općenito biti više govora u školi – i osnovnoj, i srednjoj.

Budući da djeca/mladi dobro reagiraju na film kao medij, poželjno je djeci prikazivati filmove koji na primjeren način tematiziraju problem vršnjačkoga nasilja, a gledanje takvih filmova može biti poučno i za žrtve i za nasilnike. Posebnu vrijednost film može imati ako gledatelje uputi na konstruktivne načine rješavanja problema i traženje pomoći.

U školama češće treba organizirati aktivnosti s roditeljima. Djeci treba omogućiti da putem „sandučića povjerenja“ mogu, uz zajamčenu anonimnost, progovoriti o problemima koji ih tište. „Sandučići“ bi bili otvoreni jedino za pedagoge i psihologe u školi. Jačati povjerenje u stručne službe škole koje bi trebale djelovati kao podrška učenicima i poveznica između obitelji i škole! Kroz nastavu psihologije u srednjoj školi svakako bi trebalo predvidjeti sadržaje koji uključuju konstruktivnu komunikaciju. S obzirom na to da bi srednja škola trebala biti priprema za život u punoljetnosti, to je i priprema za buduće roditeljstvo (jer roditelji ne bi trebali biti izvor frustracija djetetu).

U DRUŠTVENOJ ZAJEDNICI

MINISTARSTVO zaduženo za obrazovanje trebalo bi osigurati stalnu edukaciju nastavnika za rad s djecom općenito i na prevenciji vršnjačkoga nasilja te preporučiti školama provođenje svih ovih predloženih mjera tako da one budu stalne i dio svakodnevnog života škole.

UDRUGE mogu pridonijeti prevenciji vršnjačkoga nasilja organiziranjem radionica za odrasle/roditelje i djecu/mlade, prikazivanjem filmova koji problematiziraju pitanje vršnjačkoga nasilja te organizirati druženja na kojima će djeca i mlade osobe dobiti više informacija o tom problemu i konstruktivnim načinima njegovog rješavanja.

PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU, kroz obilasku dječjih vrtića, škola i ustanova, treba poticati na aktivnosti usmjerene radu na prevenciji vršnjačkoga nasilja. Svojim istupima u medijima također treba upozoravati na ozbiljnost i važnost ove teme te na potrebu ustrajnog rada na prevenciji.

ČLANOVI MREŽE MLADIH SAVJETNIKA PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU,

kroz prezentacije u školama i u razgovorima s vršnjacima trebaju aktivno raditi na osvješćavanju razmjera vršnjačkoga nasilja, posebno psihičkog nasilja među djecom te pozvati vršnjake, a naročito šutljivu većinu koja pasivno promatra to nasilje, na aktivitet usmjeren pružanju podrške žrtvi i jasnije iskazivanje neslaganja s djecom koja svjesno ili nesvjesno vrše neki oblik psihičkog nasilja nad svojim vršnjacima.

ŠTO UČINITI KADA DO NASILJA

DOĐE? Važna je brza reakcija svih odgovornih za postupanje u takvim slučajevima kako bi se nasilje zaustavilo, zatim intenziviranje rada, kako s počiniteljima tako i sa žrtvama nasilja, bolje povezivanje institucija čiji stručnjaci trebaju reagirati u situacijama nasilja među djecom te savjetovanje roditelja.

Sagledavši sve aspekte Strategije, zaključak je jednostavan i jasan: Problem vršnjačkog nasilja je rješiv! Svima nama, počevši od nas djece i naših prijatelja pa sve do roditelja /ustanova/institucija, preostaje provoditi preporuke i druge informirati o rješenjima predložena u strategiji „Stop tišini koja boli!“

